

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 11.12.2007
COM(2007) 803 konč.
DEL V

2007/0300 (CNS)

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU SVETU
INTEGRIRANE SMERNICE ZA RAST IN DELOVNA MESTA
(2008–2010)

ki vključuje

PRIPOROČILO KOMISIJE

o širših smernicah ekonomskih politik
držav članic in Skupnosti
(na podlagi člena 99 Pogodbe ES)

in

Predlog

ODLOČBA SVETA

o smernicah za politike zaposlovanja držav članic
(na podlagi člena 128 Pogodbe ES)

(predložila Komisija)

VSEBINA

Obrazložitevni memorandum	3
Gospodarsko stanje v EU	4
Del 1 – Priporočilo Komisije o širših smernicah ekonomskih politik (2008–2010).....	8
Oddelek A – Makroekonomske politike za rast in delovna mesta	9
A.1 Makroekonomske politike, ki ustvarjajo pogoje za večjo rast in nova delovna mesta..	9
A.2 Zagotavljanje dinamičnega in dobro delujočega euroobmočje.....	12
Oddelek B – Mikroekonomske reforme za dvig evropskega potenciala rasti.....	14
B.1 Znanje in inovacije – gonilni sili trajnostne rasti	14
B.2 Spreminjanje Evrope v privlačnejši prostor za naložbe in delo.....	19
Del 2 Smernice zaposlovanja (2008–2010)	24
PRILOGA.....	27
1. Spodbuditi več ljudi, da se zaposlijo in ohranijo zaposlitev, povečati ponudbo delovne sile in posodobiti sisteme socialne zaščite.....	28
2. Izboljšati prilagodljivost delavcev in podjetij	30
3. Povečati naložbe v človeški kapital z boljšim izobraževanjem in usposabljanjem ...	32

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

Na zasedanju Sveta spomladi 2005 so voditelji držav in vlad obnovili lizbonsko strategijo in jo usmerili na rast in delovna mesta. Lizbonsko strategijo so zastavili na podlagi triletnih ciklov ob krepitvi udeležbe in odgovornosti, tako da se jasno razlikuje med reformami, ki jih morajo izvesti države članice, in reformami, ki jih mora voditi Skupnost. Svet je kot enega od instrumentov za izvajanje strategije odobril niz integriranih smernic in sprejel potrebne pravne instrumente na podlagi člena 99 in člena 128 Pogodbe. Te smernice so namenjene usmerjanju držav članic pri izvajanju nacionalnih reform v okviru programov nacionalnih reform. Integrirane smernice se bodo iztekle ob koncu prvega triletnega cikla in jih bo torej treba posodobiti za naslednji cikel. S prenovo lizbonske strategije spomladi 2005 se je Evropa spet posvetila ustvarjanju trajnostne rasti in delovnih mest.

V prvem ciklu prenovljene lizbonske strategije (2005–2008) države članice pospešujejo izvajanje strukturnih reform, vendar se razlikujejo po hitrosti in intenzivnosti. Čeprav so ciklični dejavniki glavni razlog za oživitev gospodarstva EU, so reforme lizbonskega tipa pripomogle k povečanju potenciala gospodarske rasti držav članic. Pripomogle so tudi k temu, da je postalo evropsko gospodarstvo bolj prožno pri odzivanju na zunanje pretrese, kot so višje cene energije in blaga ter nihanje tečajev. Nadaljnje povezovanje gospodarstev držav članic in usklajevanje konjunkturalnih ciklov, zlasti v euroobmočju, bosta omogočila boljše prilagoditev denarne politike potrebam držav članic.

V celoti je strategija torej prispevala k pospešitvi reform, državam članicam pa pomagala pri izvajanju včasih težkih, vendar potrebnih sprememb za odziv na izzive globalizacije. Novo upravljanje lizbonske strategije s poudarkom na partnerstvu med evropsko ravni in ravni držav članic, se je izkazalo za uspešno. Neodvisno vrednotenje integriranih smernic je pokazalo, da pomenijo celovit in odprt okvir, ki vsebuje pomembne ukrepe, povezan z rastjo in zaposlovanjem v Evropi. Pri vrednotenju je bilo ugotovljeno tudi, da se želijo zainteresirane strani posvetiti izvajanju, saj so smernice še vedno ustrezne. Integrirane smernice torej izpolnjujejo svojo vlogo, zato jih ni treba revidirati.

Vendar pa je treba EU in države članice še dodatno pripraviti na globalizacijo in okrepiti temelje za srednjeročni in dolgoročni gospodarski uspeh. Hkrati se morajo prilagajati hitrim spremembam družbene stvarnosti (daljše delovno življenje, vedno bolj raznolike družinske strukture, novi vzorci mobilnosti in raznolikosti). EU mora ustrezneje prilagoditi obstoječe politike in instrumente, poleg tega pa graditi na novih politikah, kot je Sklad za prilagoditev globalizaciji, da bi se lahko bolje odzvala na upravičeno zaskrbljenost ljudi, ki čutijo negativne posledice sprememb trgovinskih tokov ter gospodarskih in socialnih sprememb. Še vedno je bistveni cilj ta, da EU postane dinamična in konkurenčna družba, ki temelji na znanju. V tem okviru je treba dati še večjo prednost socialni razsežnosti, politikam prožne varnosti, energiji in podnebnim spremembam ter izobraževanju in strokovni usposobljenosti kot elementom za posodobitev evropskih trgov, spodbujanje inovacij in zagotavljanje novih možnosti za državljane v družbi znanja. Sveženj lizbonskih instrumentov že povezuje različna področja politike, s čimer zagotavlja celovitejšo vizijo sodelovanja EU in držav članic pri reševanju zapletenih vprašanj, s katerimi se danes sooča Evropa. Splošni cilj v naslednjem ciklu mora biti učinkovita uporaba lizbonskih instrumentov, vključno s priporočili za posamezne države, ki jih je Svet sprejel v letu 2007, v povezavi z integriranimi smernicami, s čimer bi pospešili učinkovito izvajanje nedokončanih reform.

Integrirane smernice za obdobje 2008–2010 so predstavljene v enem izčrpnem dokumentu, ki ima dva dela:

Del 1 – Širše smernice ekonomskih politik

Razdelku A obravnava možni prispevek makroekonomskih politik v zvezi s tem. Razdelek B je posvečen ukrepom in politikam, ki jih morajo izvesti Unija in države članice, da bi Evropa postala privlačnejša za naložbe in delo ter da bi se okrepila znanje in inovativnost za rast.

Del 2 – Smernice zaposlovanja: V ta del integriranih smernic je vključen predlog odločbe Sveta o smernicah zaposlovanja, v zvezi s katerim bo potekalo posvetovanje z Evropskim parlamentom, Evropskim socialno-ekonomskim odborom in Odborom regij v skladu s členom 128 Pogodbe.

Za države članice sta ekonomska politika in politika zaposlovanja zadevi skupnega pomena (člena 99 in člen 126). Zaradi večstranskega nadzora in zagotavljanja tesnejšega sodelovanja pri ekonomskih politikah in politikah zaposlovanja države članice poročajo o ukrepih, ki jih sprejmejo v skladu s temi smernicami, v okviru nacionalnih programov reform (in letnih poročil o izvajanju). Kadar se na podlagi teh poročil ugotovi, da ekonomska politika ali politika zaposlovanja posamezne države članice ni skladna z integriranimi smernicami, lahko Svet uporabi možnosti v skladu s členom 99 in členom 128 in pripravi priporočila za zadevno državo članico.

GOSPODARSKO STANJE V EU

Gospodarske razmere so ugodne od leta 2005, ko je bila prenovljena lizbonska strategija za rast in delovna mesta, vendar pa v zadnjih mesecih narašča negativno tveganje. V letu 2007 se je rast dvignila na skoraj 3 % na podlagi vedno večjega domačega povpraševanja, zaradi česar se bo Evropa lažje spopadala s škodljivimi zunanjimi pretresi. Vendar pa so nedavni finančni pretresi in upočasnitev gospodarstva ZDA bistveno povečali negativno tveganje in po predvidevanjih se bo v obdobju 2008–2009 rast upočasnila. Zaostreni finančni pogoji bodo oslabili rast naložb, zlasti gradbenih naložb, dobro delovanje trga delovne sile pa bo podprlo rast zasebne potrošnje. Čeprav je trenutna gospodarska rast v glavnem ciklične narave, je nekaj dokazov o strukturnem elementu, povezanem s preteklimi reformami, ki so jih izvedle države članice EU. Strukturno izboljšanje je najočitnejše na trgih dela, kjer se je stopnja nezaposlenosti znižala pod 7 %, stopnja zaposlenosti pa se približuje 65 %, pri čemer je bila visoka rast zabeležena predvsem pri ženskah in starejših delavcih. Od sredine leta 2005 se rast produktivnosti v EU povečuje, in čeprav so glavni razlog za pospešeno rast produktivnosti ciklični dejavniki, se zdi, da se je desetletno obdobje zmanjševanje trenda rasti produktivnosti ustavilo. Spodbudno je, da sta se prvič v desetih letih odpiranje delovnih mest in izboljševanje produktivnosti pojavila istočasno.

Ne glede na ugoden razvoj v zadnjih letih je treba zaradi nedavnih mednarodnih pretresov ukrepati in povečati prožnost gospodarstva ter izkoristiti obstoječe možnosti za izboljšanje uporabe delovne sile in produktivnosti dela. Žal se zdi, da se reforme v nekaterih državah upočasnjujejo. Stopnja zaposlenosti v EU je v primerjavi z našimi konkurenti še vedno precej nizka. Poleg tega ostaja stopnja nezaposlenosti, zlasti dolgotrajne nezaposlenosti in nezaposlenosti med mladimi, veliko previsoka. Medtem ko so številna proizvodna podjetja dovolj produktivna, da vzdržijo mednarodno konkurenco, pa se je v nekaterih storitvenih sektorjih rast produktivnosti upočasnila. V prihodnosti se nam hitro bliža gospodarski in proračunski učinek staranja prebivalstva, ker se zelo številna „baby boom“ generacija v

mnogih državah bliža upokojitvi. Zaradi tega je treba pospešeno zmanjševati javni dolg ter posodobiti pokojninske sisteme in sisteme zdravstvenega varstva. Eden od prihodnjih izzivov je tudi izboljšati zmogljivost finančnega sistema za odzivanje na pretrese v letu 2007. Preglednost finančnega trga, učinkovita pravila o konkurenci ter ustrezna pravna ureditev in nadzor bodo še naprej bistveni za zaupanje in uspešnost. To velja tudi za gibanje plač, ki bo dogovorjeno med socialnimi partnerji in skladno z rastjo zaposlovanja ter makroekonomsko stabilnostjo.

EU ima zdaj priložnost, da sledi strukturni reformi in jo celo pospeši. Izziv pomeni, da se ne prepusti samozadovoljstvu, temveč nadaljuje z odpravljanjem strukturnih slabosti, ki še vedno zavirajo odpiranje delovnih mest, inovacijsko dejavnost in tehnološki razvoj ter omejujejo sposobnost EU za odzivanje na mednarodne pretrese. Hkrati je treba izvajati makroekonomske politike, ki so uspešne pri zagotavljanju stabilnosti, obvladovanju inflacijskih pritiskov in zmanjševanju javnofinančnega primanjkljaja.

INTEGRIRANE SMERNICE ZA RAST IN DELOVNA MESTA (2008–2010)

Makroekonomske smernice

- (1) Za zagotovitev gospodarske stabilnosti za trajnostno rast.
- (2) Za ohranitev gospodarske in finančne vzdržnosti kot podlage za večje zaposlovanje.
- (3) Za spodbujanje učinkovitega dodeljevanja sredstev, usmerjenih v rast in zaposlovanje.
- (4) Za zagotovitev, da gibanje plač prispeva k makroekonomski stabilnosti in rasti.
- (5) Za spodbujanje večje skladnosti med makroekonomskimi in strukturnimi politikami ter politikami zaposlovanja.
- (6) Za prispevanje k dinamični in dobro delujoči ekonomski in monetarni uniji (EMU).

Mikroekonomske smernice

- (7) Za povečanje in izboljšanje naložb v R&R, predvsem v zasebnih podjetjih.
- (8) Za spodbujanje vseh oblik inovacij.
- (9) Za spodbujanje širjenja in učinkovite uporabe IKT ter izgradnjo vseobsegajoče informacijske družbe.
- (10) Za krepitev konkurenčne prednosti svoje industrijske baze.
- (11) Za spodbujanje trajnostne uporabe virov in krepitev medsebojnega dopolnjevanja varovanja okolja in rasti.
- (12) Za razširitev in poglobitev notranjega trga.
- (13) Za zagotovitev odprtih in konkurenčnih trgov v Evropi in zunaj nje ter izkoriščanje ugodnosti globalizacije.
- (14) Za ustvarjanje bolj konkurenčnega poslovnega okolja in spodbujanje zasebne pobude z boljšo zakonodajo.
- (15) Za spodbujanje podjetniške kulture in ustvarjanje podpornega okolja za MSP,
- (16) Za širitev, izboljšanje in povezovanje evropske infrastrukture ter zaključek prednostnih čezmejnih projektov.

Smernice zaposlovanja

- (17) Izvajanje politik zaposlovanja, usmerjenih v doseganje polne zaposlenosti, izboljšanje kakovosti in produktivnosti dela ter krepitev socialne in teritorialne kohezije.
- (18) Spodbujanje pristopa k zaposlitvi po življenjskih obdobjih.
- (19) Zagotavljanje vključujočih trgov dela, izboljšanje privlačnosti dela in zagotavljanje, da se iskalcem zaposlitve, tudi prikrajšanim in neaktivnim osebam, izplača delati.
- (20) Izboljšanje usklajenosti potreb trga dela.
- (21) Spodbujanje prožnosti v povezavi z varnostjo zaposlitve in zmanjševanje segmentacije trgov dela, ob upoštevanju vloge socialnih partnerjev.
- (22) Zagotavljanje gibanja stroškov dela in mehanizmov za določanje plač, ki bodo vzpodbujali zaposlovanje.
- (23) Razširjanje in izboljšanje naložb v človeški kapital.
- (24) Prilagajanje sistemov izobraževanja in usposabljanja novim zahtevam glede usposobljenosti.

*

*   *

Komisija zato:

- priporoča naslednje širše smernice ekonomskih politik držav članic in Skupnosti v skladu s členom 99(2) Pogodbe ES in
- predlaga naslednjo Odločbo Sveta o smernicah za politike zaposlovanja držav članic v skladu s členom 128(2) Pogodbe ES.

Del 1

Priporočilo Komisije o širših smernicah ekonomskih politik (2008–2010)

PRIPOROČILO KOMISIJE

o širših smernicah ekonomskih politik držav članic in Skupnosti

Oddelek A – Makroekonomske politike za rast in delovna mesta

A.1 Makroekonomske politike, ki ustvarjajo pogoje za večjo rast in nova delovna mesta

Zagotavljanje gospodarske stabilnosti za dvig zaposlenosti in potenciala rasti

Ker se makroekonomska stabilnost zagotavlja z ustreznim spletom številnih ekonomskih politik, je treba stabilizacijske izzive reševati z makroekonomskimi ukrepi in z izvajanjem strukturnih reform proizvodnih trgov, trgov dela in kapitalskih trgov. Denarne politike lahko prispevajo z uresničevanjem stabilnosti cen in, brez poseganja v ta cilj, s podpiranjem drugih splošnih ekonomskih politik, ki zadevajo rast in zaposlovanje. Za nove države članice bo pomembno, da bodo monetarne politike in politike deviznega tečaja prispevale k doseganju konvergence. Režimi deviznih tečajev so pomemben del splošnega okvira ekonomske in monetarne politike, zato jih je treba usmerjati k doseganju realne in trajnostne nominalne konvergence. Sodelovanje v mehanizmu deviznih tečajev MDT II naj bi na ustrezni stopnji po pristopu prispevalo k tem prizadevanjem.

Zagotovitev trdnega proračunskega stanja bo v celotnem ciklu omogočila učinkovito in simetrično delovanje samodejnih proračunskih stabilizatorjev, ki je usmerjeno v stabilizacijo proizvoda približno na ravni obstoječih zmožnosti. Za tiste države članice, ki so že dosegle trdno proračunsko stanje, bo izziv takšno stanje tudi ohraniti. Za preostale države članice je izredno pomembno, da sprejmejo potrebne popravne ukrepe za doseganje srednjeročnih proračunskih ciljev, zlasti če se izboljšajo gospodarske razmere, ter se tako izognejo procikličnim politikam in si zagotovijo položaj, v katerem je dovolj prostora za učinkovito delovanje samodejnih stabilizatorjev v celotnem ciklu pred naslednjo gospodarsko recesijo. Predvsem bi morale države članice v euroobmočju in MDT II doseči letno proračunsko prilagajanje v višini 0,5 % BDP kot merilo uspešnosti (več v ciklično ugodnih razmerah). V skladu z reformo Pakta stabilnosti in rasti so srednjeročni proračunski cilji za posamezne države članice opredeljeni različno glede na razlike v gospodarskem in proračunskem stanju ter razvoju pa tudi finančno tveganje za vzdržnost javnih financ, tudi ob upoštevanju možnih demografskih sprememb. Poleg tega lahko v skladu s poročilom o reformi Pakta stabilnosti in rasti, ki ga je potrdil Evropski Svet 22. marca 2005, uvedba ali krepitev nacionalnih proračunskih pravil in institucij, vključno z mehanizmi spremljanja, učinkovito dopolni Pakt in podpre njegove cilje.

Dodaten izziv makroekonomske politike v nekaterih državah članicah je delovanje v razmerah precejšnjega razvojnega dohitevanja, ki jih spremljajo zunanji primanjkljaji, hitro naraščanje števila posojil in finančno poglobljanje. Davčna omejitev, učinkovit finančni nadzor in spodbujanje konkurenčnosti so bistveni za obvladovanje zunanjih in notranjih neravnovesij. Previdna davčna naravnost je pomemben način za ohranjanje zunanjih primanjkljajev v okviru, znotraj katerega je mogoče zagotoviti solidno zunanje financiranje. Davčna omejitev lahko omeji tudi tveganje, da bi povečevanje domačega povpraševanja povzročilo vedno večjo inflacijo, in pojav makrofinančnih tveganj, ki bi lahko povzročil nihanje realnih deviznih tečajev in dolgotrajno izgubo konkurenčnosti.

Smernica št. 1. Za zagotovitev gospodarske stabilnosti za trajnostno rast

1. Države članice morajo v skladu s Paktom stabilnosti in rasti upoštevati svoje srednjeročne proračunske cilje. Če ta cilj še ni bil dosežen, morajo sprejeti vse potrebne popravne ukrepe, da bi ga dosegle. Države članice se morajo izogibati procikličnim davčnim politikam. Poleg tega je nujno, da države članice s čezmernim primanjkljajem sprejmejo učinkovite ukrepe za zagotovitev takojšnjega zmanjšanja čezmernega primanjkljaja.

2. Države članice, ki knjižijo proračunske primanjkljaje, za katere obstaja tveganje, da bodo nevdržni, bi si morale prizadevati za njihovo izravnavo z izvajanjem strukturnih reform, spodbujanjem zunanje konkurenčnosti in po potrebi prispevati k njihovi izravnavi z davčnimi politikami. Glej tudi integrirano smernico „Za prispevanje k dinamični in dobro delujoči ekonomski in monetarni uniji (EMU)“ (št. 6).

Za ohranitev gospodarske in proračunske vzdržnosti kot podlage za večje zaposlovanje

Staranje evropskega prebivalstva pomeni resno tveganje za dolgoročno vzdržnost gospodarstva Evropske unije v obliki vse večjega bremena dolga, nižjega potencialnega proizvoda na prebivalca zaradi upada delovno aktivnega prebivalstva, pa tudi težav pri financiranju pokojninskih sistemov ter sistemov socialnega zavarovanja in zdravstvenega varstva. Kot je navedeno v Poročilu Komisije o vzdržnosti, se bo v EU kot celoti verjetno pojavila precejšna vrzel v vzdržnosti. V nekaterih državah članicah je tveganje za vzdržnost veliko, v več drugih pa srednje.

Države članice morajo gospodarske posledice staranja prebivalstva obravnavati tako, da si v okviru dobro uveljavljene tristranske strategije za reševanje proračunskih posledic staranja prebivalstva prizadevajo kar najhitreje zniževati dolg in spodbujajo dvig stopnje zaposlenosti in povečanje ponudbe delovne sile ter s tem izravnajo vpliv prihodnjega zmanjšanja števila delovno sposobnih oseb. Za doseganje tega cilja je potrebna nadaljnja konsolidacija proračuna s preseganjem sedanjega napredka, na podlagi česar bodo vse države članice dosegle srednjeročne proračunske cilje. Izredno pomembna je tudi posodobitev sistemov socialne zaščite, da se zagotovi njihova finančna obstojnost, s spodbujanjem delovno sposobnega prebivalstva k aktivnemu sodelovanju na trgu dela, hkrati pa se zagotovi izpolnjevanje ciljev teh sistemov, kar zadeva njihovo dostopnost in ustreznost. Ukrepi za preprečevanje bolezni in spodbujanje zdravja lahko pripomorejo k povečanju števila let zdravega življenja in zagotovijo vzdržnost sistemov zdravstvenega varstva. Zlasti izboljšano vzajemno delovanje med sistemi socialne zaščite in trgi dela lahko odpravi izkrivljanja ter spodbudi daljše delovno življenje ob pričakovani daljši življenjski dobi.

Smernica št. 2. Za ohranitev gospodarske in proračunske vzdržnosti kot podlage za večje zaposlovanje

bi morale države članice glede na predvidene stroške zaradi staranja prebivalstva:

1. dovolj hitro zniževati državni dolg in tako okrepiti javne finance;
2. preoblikovati in okrepiti pokojninske sisteme in sisteme socialnega zavarovanja in zdravstvenega varstva, da zagotovijo njihovo finančno obstojnost ter njihovo socialno ustreznost in dostopnost;

3. sprejeti ukrepe za povečano udeležbo na trgu dela in dvig ponudbe delovne sile, predvsem med ženskami, mladimi in starejšimi delavci, ter spodbujati pristop k zaposlitvi po življenjskih obdobjih, da bi se povečala količina delovnih ur v gospodarstvu.

Glej tudi integrirano smernico „Spodbujanje pristopa k zaposlitvi po življenjskih obdobjih“ (št. 18 in 4, 19, 21).

Spodbujanje učinkovitega dodeljevanja sredstev, usmerjenega v rast in zaposlovanje

Dobro zasnovani davčni sistemi in sistemi izdatkov, ki spodbujajo učinkovito dodeljevanje sredstev, so nujno potrebni za javni sektor, da lahko v celoti prispeva k rasti in zaposlovanju brez ogrožanja ciljev gospodarske stabilnosti in vzdržnosti. To je mogoče doseči s preusmeritvijo izdatkov v kategorije, ki spodbujajo rast, kot so R&R, fizična infrastruktura, okolju prijazne tehnologije, človeški kapital in znanje. Države članice lahko pomagajo tudi nadzirati druge kategorije izdatkov z uporabo pravil o izdatkih in spremljanjem učinkov državne potrošnje ter z vzpostavitvijo ocenjevalnih mehanizmov, ki zagotavljajo dobro oblikovanje posameznih reformnih ukrepov in celotnih svežnjev reform. Ključna prednostna naloga za gospodarstvo EU je zagotoviti, da davčne strukture in njihovo vzajemno delovanje s sistemi dajatev spodbujajo višjo rast z večjim zaposlovanjem in naložbami.

Smernica št. 3. Za spodbujanje učinkovitega dodeljevanja sredstev, usmerjenih v rast in zaposlovanje

morajo države članice brez vpliva na smernice o gospodarski stabilnosti in vzdržnosti v skladu z lizbonsko strategijo preusmeriti sestavo javnih izdatkov v kategorije, ki spodbujajo rast, prilagoditi davčne strukture za okrepitev potenciala rasti, zagotoviti vzpostavitev mehanizmov za oceno razmerja med javno porabo in doseganjem ciljev politike ter poskrbeti za splošno skladnost svežnjev reform.

Glej tudi integrirano smernico „Spodbujanje trajnostne uporabe virov in krepitev sinergičnega učinka varovanja okolja in gospodarske rasti“ (št. 11).

Zagotavljanje, da gibanje plač prispeva k rasti in stabilnosti ter dopolnjuje strukturne reforme

Gibanje plač lahko prispeva k stabilnim makroekonomskim razmeram in zaposlovanju prijaznemu spletu politik. Za to morajo biti realna povečanja plač v skladu z osnovno stopnjo srednjeročne rasti produktivnosti in združljiva s stopnjo donosnosti, ki omogoča naložbe za spodbujanje produktivnosti, zmogljivosti in zaposlovanja. Začasni dejavniki, kot so nihanja produktivnosti zaradi cikličnih dejavnikov ali enkratnih dvigov v stopnji inflacije, tako ne smejo povzročiti nevzdržnega trenda rasti plač, gibanje plač pa mora izražati razmere na lokalnem trgu dela. V državah z upadajočimi tržnimi deleži bi morala biti realna rast plač nižja od rasti produktivnosti, da bi se obnovila konkurenčnost. Ta vprašanja je treba upoštevati pri stalnem dialogu in izmenjavi informacij med monetarnimi in davčnimi organi ter socialnimi partnerji v okviru makroekonomskega dialoga.

Smernica št. 4. Za zagotovitev, da gibanje plač prispeva k makroekonomski stabilnosti in rasti

ter za večjo usklajenost, si morajo države članice prizadevati za pravilne okvirne pogoje za pogajanja o plačah, pri čemer v celoti upoštevajo vlogo socialnih partnerjev, da se spodbudi razvoj nominalnih plač in stroškov dela v skladu s stabilnostjo cen in srednjeročnim trendom

produktivnosti ter ob upoštevanju razlik v strokovni usposobljenosti in pogojih na lokalnem trgu dela.

Glej tudi integrirano smernico „Zagotavljanje zaposlovanju prijaznih gibanj stroškov dela in mehanizmov določanja plač“ (št. 22).

Spodbujanje skladnih makroekonomskih in strukturnih politik ter politik zaposlovanja

Vloga dobrih makroekonomskih politik je ustvariti razmere, ki pospešujejo ustvarjanje delovnih mest in rast. Strukturne reforme, skladne s trdnim kratkoročnim in srednjeročnim proračunskim položajem, so bistvenega pomena za srednjeročno povečanje produktivnosti in zaposlovanja, s čimer pripomorejo k popolnemu izkoristku in krepitvi potenciala rasti. Prispevajo tudi k proračunski vzdržnosti, makroekonomski stabilnosti in odpornosti proti pretresom. Ustrezne makroekonomske politike so hkrati ključni element za izkoriščanje vseh ugodnosti strukturnih reform, kar zadeva rast in zaposlovanje. Ključna lastnost skupne gospodarske strategije držav članic je zagotoviti, da imajo dosleden niz strukturnih politik, ki podpirajo makroekonomski okvir, in nasprotno. Tržne reforme morajo predvsem izboljšati splošno prilagodljivost in sposobnost prilagoditve gospodarstev kot odgovor na spremembe proračunskih gospodarskih razmer in dolgoročnejših trendov, kot sta globalizacija in tehnologija. V zvezi s tem so pomembne reforme davčnih sistemov in sistemov dajatev, da se bo delo izplačalo in da se preprečijo morebitni odvračilni dejavniki za sodelovanje na trgu dela.

Smernica št. 5. Za spodbujanje večje skladnosti med makroekonomskimi in strukturnimi politikami ter politikami zaposlovanja

si morajo države članice prizadevati za reforme na trgu dela in proizvodnih trgih, kar hkrati povečajo potencial rasti in podpira makroekonomski okvir, tako da povečajo prilagodljivost, mobilnost dejavnikov in sposobnost prilagoditve na trgih dela in proizvodnih trgih kot odgovor na globalizacijo, tehnološki napredek, preusmeritev povpraševanja in konjunkturne spremembe. Države članice morajo zlasti: ponovno spodbuditi reforme obdavčevanja in dajatev ter tako povečati spodbude in zagotoviti finančno ovrednotenje dela; izboljšati morajo prilagodljivost trgov dela, pri čemer sta prožnost in varnost zaposlitve povezana; izboljšati morajo tudi zaposljivost, s tem da vlagajo v človeške vire.

Glej tudi integrirano smernico „Spodbujanje prožnosti v povezavi z varnostjo zaposlitve in zmanjševanje segmentacije trgov dela, ob upoštevanju vloge socialnih partnerjev“ (št. 21; št. 19).

A.2 Zagotavljanje dinamičnega in dobro delujočega euroobmočja

Od vzpostavitve euroobmočja pred skoraj desetimi leti euro zagotavlja gospodarsko stabilnost v državah v euroobmočju in jih ščiti pred pretresi na področju deviznega tečaja. Zaradi upočasnjene rasti in vztrajnih razlik v rasti in inflaciji se postavlja vprašanje, ali notranje prilagajanje v euroobmočju poteka gladko, in zdi se, da se ekonomske politike in upravne strukture najbrž še niso popolnoma prilagodile, da bi lahko v celoti izkoristile denarno unijo. Ker države v euroobmočju ne morejo več neodvisno uporabljati denarnih politik ali politik deviznega tečaja, so nadaljnje reforme ključne za razvoj drugačnih mehanizmov, ki bi njihovim gospodarstvom pomagali, da se prilagodijo ob gospodarskih pretresih in izzivih na področju konkurenčnosti.

Splet politik v euroobmočju mora podpreti gospodarsko rast, hkrati pa ohraniti dolgoročno vzdržnost in stabilnost. V tem kritičnem trenutku je pomembno, da ta splet politik okrepi zaupanje med potrošniki in vlagatelji, kar hkrati pomeni prizadevanje za srednjeročno stabilnost. Proračunska politika mora zagotoviti proračunski položaj, ki lahko podpre stabilnost cen, in je skladna s potrebo po pripravljenosti na vpliv staranja prebivalstva in doseganju sestave javnih izdatkov in prihodkov, ki spodbuja gospodarsko rast. Države članice euroobmočja so se zavezale, da bodo pospešile prilagajanje za doseganje srednjeročnih ciljev, tako da bo večina dosegla svoje srednjeročne cilje v letu 2008 ali 2009, vse pa bi si morale prizadevati, da jih dosežejo najkasneje do leta 2010. Zaradi velikega deleža javnega sektorja v gospodarski dejavnosti v euroobmočju kakovost javnih financ bistveno vpliva na gospodarske dosežke. Zato je bistveno, da se sredstva porabijo tako, da spodbujajo rast, in da se čim bolj omeji izkrivljanje, ki izhaja iz financiranja javnih dejavnosti. Celovite strukturne reforme bodo euroobmočju omogočile, da sčasoma poveča svoj potencial rasti, in zagotovile, da močnejša rast ne povzroči možnosti za višjo inflacijo. Reforme, ki omogočajo bolj prilagodljive trge dela, več konkurence na proizvodnih trgih in tesnejše povezovanje finančnih trgov in ki jih spremljajo makroekonomske politike, usmerjene v rast in stabilnost, so zlasti pomembne za države članice v euroobmočju, saj odločilno vplivajo na njihovo sposobnost, da se ustrezno prilagodijo na pretrese.

Da bi euroobmočje prispevalo k mednarodni gospodarski stabilnosti in boljše predstavljalo svoje gospodarske interese, je izredno pomembno, da v celoti izpolnjuje svojo vlogo v mednarodnem sodelovanju monetarne in gospodarske politike. Imenovanje predsednika euroskupine z dveletnim mandatom od leta 2005 je prispevalo k boljši stabilnosti, kar zadeva zunanjo zastopanost euroobmočja, vendar jo je treba še izboljšati, tako da bo euroobmočje lahko prevzelo vodilno strateško vlogo v razvoju svetovnega gospodarskega sistema, ki bo sorazmerna z njegovim gospodarskim pomenom.

V euroobmočju so učinki prelitja najmočnejši, potreba po skupnem programu pa največja. Skupna valuta in skupna denarna politika omogočata dodatno razsežnost usklajevanja, s katerim bi se lahko okrepila vloga euroobmočja pri zagotavljanju rasti in delovnih mest v vsej EU. Komisija bo ob deseti obletnici ekonomske in monetarne unije (EMU) predstavila celovit pregled njenega delovanja ter zamisli, kako lahko politike, usklajevanje in upravljanje pripomorejo k čim boljšemu delovanju euroobmočja.

Smernica št. 6. Za prispevanje k dinamični in dobro delujoči ekonomski in monetarni uniji (EMU) morajo države članice euroobmočja zagotoviti boljše usklajevanje svojih ekonomskih in proračunskih politik, in sicer zlasti:

1. nameniti posebno pozornost proračunski vzdržnosti svojih javnih financ ob doslednem upoštevanju Pakta stabilnosti in rasti;
2. prispevati k mešanici politik, ki pomaga pri gospodarskem okrevanju in je skladna s stabilnostjo cen, ob tem pa kratkoročno spodbuja zaupanje podjetij in potrošnikov in je hkrati skladna z dolgoročno trajnostno rastjo;
3. spodbujati strukturne reforme, ki bodo povečale dolgoročno potencialno rast euroobmočja in izboljšale njegovo produktivnost, konkurenčnost in gospodarsko prilagajanje asimetričnim pretresom, pri čemer se zlasti upoštevajo politike zaposlovanja, in
4. zagotoviti, da bo vpliv euroobmočja v svetovnem gospodarskem sistemu sorazmeren z njegovim gospodarskim pomenom.

Oddelek B – Mikroekonomske reforme za dvig evropskega potenciala rasti

Strukturne reforme so odločilne za povečanje potenciala rasti EU in za podporo makroekonomske stabilnosti, saj povečujejo učinkovitost in prilagodljivost evropskega gospodarstva. Rast produktivnosti je odvisna od konkurence, naložb in inovacij. Za večanje evropskega potenciala rasti je potreben napredek pri ustvarjanju delovnih mest in tudi rasti produktivnosti. Rast produktivnosti v EU je več kot desetletje zaostajala za rastjo produktivnosti v ZDA, od sredine leta 2005 pa se pospešuje. Glavni izziv, s katerim se srečuje Evropska unija, je ohraniti to izboljšanje, zlasti glede na staranje prebivalstva. Ocenjuje se, da bo samo staranje prebivalstva za skoraj polovico znižalo trenutno stopnjo potencialne rasti. Nadaljnja krepitev rasti produktivnosti in večanje števila delovnih ur sta torej nujno potrebna za ohranitev in zvišanje prihodnjega življenjskega standarda in za zagotavljanje visoke ravni socialne zaščite.

B.1 Znanje in inovacije – gonilni sili trajnostne rasti

Znanje, ki se pridobiva z naložbami v R&R, inovacije, izobraževanje in vseživljenjsko učenje, je ključno gibalno dolgoročne rasti. Politike, usmerjene v povečanje naložb v znanje in okrepitev inovacijske zmogljivosti gospodarstva EU, so v središču Lizbonske strategije za rast in delovna mesta. Zato so nacionalni in regionalni programi za obdobje 2007–2013 vedno bolj usmerjeni v naložbe v ti področji v skladu z lizbonskimi cilji.

Povečevanje in izboljševanje vlaganja v R&R za oblikovanje evropskega območja znanja

Visoka raven R&R je bistvena za našo prihodnjo konkurenčnost. R&R vplivajo na gospodarsko rast na različne načine: prvič, lahko prispevajo k oblikovanju novih trgov ali proizvodnih postopkov; drugič, lahko dodatno izboljšajo že obstoječe proizvode in proizvodne postopke, in tretjič, povečujejo sposobnost države, da prevzame nove tehnologije.

EU trenutno porabi približno 1,85 % BDP za R&R (delež se sicer po državah članicah giblje od manj kot 0,5 % do skoraj 4 % BDP). Raven porabe za R&R je rahlo zmanjšana od leta 2000. Poleg tega samo okoli 55 % porabe za raziskave v EU financira poslovni sektor. Nizke stopnje zasebnih naložb v R&R veljajo za eno glavnih razlag za inovacijski prepad med EU in ZDA. Potreben je hitrejši napredek pri oblikovanju Evropskega raziskovalnega prostora, vključno z doseganjem skupnega cilja EU, ki predvideva dvig vlaganja v raziskave na 3 % BDP. Države članice so pozvane, da v svojih nacionalnih programih reform in v letnih poročilih o napredku poročajo o svoji ciljni porabi za R&R za leto 2010 ter o ukrepih za doseganje tega cilja, pri čemer so pozorne zlasti na vključevanje evropske razsežnosti v nacionalne politike R&R. Glavni izziv je vzpostaviti okvirne pogoje, instrumente in spodbude za večje naložbe podjetij v raziskave.

Javna poraba za raziskave mora postati učinkovitejša in izboljšati je treba povezavo med javnimi raziskavami in zasebnim sektorjem. Okrepiti je treba centre in mreže odličnosti, bolje izrabiti javne mehanizme podpore za povečanje inovacij zasebnega sektorja ter zagotoviti večji učinek finančnega vzvoda javnih naložb in posodobitev vodenja raziskovalnih inštitutov in univerz. Prav tako je bistveno zagotoviti konkurenčno okolje za delovanje podjetij, saj konkurenca pomembno spodbuja zasebno vlaganje v inovacije. Poleg tega si je treba odločno prizadevati za povečanje števila in kakovosti raziskovalcev v Evropi, zlasti tako, da se pritegne več študentov v znanstvene in tehnične vede, da se izboljšata razvoj poklicnih možnosti ter nadnacionalna in medsektorska mobilnost raziskovalcev in odstranijo ovire za

mobilnost raziskovalcev in študentov. Treba je okrepiti mednarodno razsežnost R&R v smislu skupnega financiranja, razvoja večje kritične mase na ravni EU na kritičnih področjih, za katera so potrebna obsežna sredstva, in z zmanjševanjem ovir za mobilnost raziskovalcev in študentov.

Smernica št. 7. Za povečanje in izboljšanje naložb v R&R, predvsem v zasebnih podjetjih, je potrjen splošni cilj 3 % BDP za leto 2010 z ustrezno porazdelitvijo med ravnema zasebnega in javnega vlaganja, države članice pa bodo določile posamezne vmesne ravni. Države članice morajo s prepletanjem ukrepov še naprej spodbujati R&R, zlasti R&R podjetij, in sicer:

1. z zagotovitvijo boljših okvirnih pogojev in dovolj konkurenčnega in privlačnega okolja za poslovanje podjetij;
2. z uspešnejšo in učinkovitejšo javno porabo za R&R ter razvojem partnerstva med javnim in zasebnim sektorjem;
3. z razvojem in krepitevijo centrov odličnosti izobraževalnih in raziskovalnih ustanov v državah članicah, po potrebi tudi z ustanavljanjem novih, ter z izboljšanjem sodelovanja in prenosa tehnologij med javnimi raziskovalnimi inštituti in zasebnimi podjetji;
4. z razvojem in izboljšanjem spodbujanja vpliva zasebnega sektorja R&R;
5. s posodobitvijo vodenja raziskovalnih inštitutov in univerz;
6. z zagotavljanjem zadostnega števila usposobljenih raziskovalcev, tako da privabijo več študentov v znanstvene in tehnične vede ter izboljšajo razvoj poklicnih možnosti, pa tudi evropsko, mednarodno in medsektorsko mobilnost raziskovalcev in razvojnega osebja.

Spodbujanje inovacij

Dinamika evropskega gospodarstva je odvisna od njegove inovativnosti. Vzpostavljeni morajo biti okvirni gospodarski pogoji za inovacije. To pomeni dobro delujoče finančne in proizvodne trge ter tudi učinkovita in finančno dostopna sredstva za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine. Inovacije pogosto predstavijo trgu nova podjetja, ki lahko naletijo na določene težave pri pridobivanju finančnih sredstev. Ukrepi za spodbujanje ustanavljanja in rasti inovativnih podjetij, vključno z izboljšanjem dostopa do finančnih sredstev, bi torej morali spodbuditi inovacijsko dejavnost. Širjenje tehnologije in politike za večje prepletanje nacionalnih sistemov inovacij in izobraževanja je mogoče spodbuditi z oblikovanjem inovacijskih središč in mrež ter s storitvami podpore za inovacije, usmerjenimi v MSP. Prenos znanja z mobilnostjo raziskovalcev, neposrednimi tujimi naložbami ali uvoženo tehnologijo je zlasti koristen za zaostajajoče države in regije. Pomembno je tudi, da se še okrepi povezovanje trikotnika R&R, izobraževanja ter inovacij.

Široko zastavljena strategija EU na področju inovacij torej zadeva pravice intelektualne lastnine, standardizacijo, izkoriščanje javnih naročil za spodbujanje inovacij, skupne tehnološke pobude, spodbujanje inovacij na vodilnih trgih, sodelovanje med visokim šolstvom, raziskovalno dejavnostjo in podjetji, spodbujanje inovacij v regijah, inovacij v storitvenih dejavnostih in netehnoloških inovacij ter izboljševanje dostopa podjetij do tveganega kapitala.

Nujno je treba pripraviti enoten in cenovno dostopen patent Skupnosti, vzpostaviti sodni sistem za patentne postopke in omogočiti uveljavljanje pravic intelektualne lastnine na notranjem trgu.

Smernica št. 8. Za spodbujanje vseh oblik inovacij se morajo države članice osredotočiti na:

1. izboljšanje podpore inovacijam, zlasti za razširjanje in prenos tehnologij;
2. oblikovanje in razvoj inovacijskih središč, mrež in inkubatorjev, ki bi zblížali univerze, raziskovalne ustanove in podjetja, tudi na regionalni in lokalni ravni, ter pripomogli k premostitvi tehnološkega prepada med regijami;
3. spodbujanje čezmejnega prenosa znanja, vključno z neposrednimi tujimi naložbami;
4. spodbujanje javnih naročil na področju inovativnih proizvodov in storitev;
5. boljši dostop do domačega in mednarodnega financiranja;
6. učinkovita in finančno dostopna sredstva za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine.

Širjenje informacijsko-komunikacijskih tehnologij (IKT) je v skladu s cilji in ukrepi pobude i2010 prav tako pomemben način za izboljšanje produktivnosti in posledično gospodarske rasti. EU ni sposobna v celoti izkoristiti informacijsko-komunikacijskih tehnologij (IKT) predvsem zaradi še vedno nezadostnih naložb v IKT, organizacijske inovacije in računalniško znanje. Širša in učinkovitejša uporaba IKT ter vzpostavitev celovitega enotnega trga na področju elektronskih komunikacijskih storitev sta bistveni za prihodnjo konkurenčnost evropskih podjetij. Pomembno je tudi zmanjšati in preprečiti drobitev „e-notranjega trga“ z vzpostavitvijo interoperabilnih e-storitev med državami članicami.

Smernica št. 9. Za spodbujanje širjenja in učinkovito uporabo IKT ter izgradnjo vseobsegajoče informacijske družbe morajo države članice:

1. spodbujati razširjeno uporabo IKT v javnih službah, MSP in gospodinjstvih;
2. vzpostaviti potreben okvir za spremembe, povezane s tem, v organizaciji dela v gospodarstvu;
3. spodbujati močno prisotnost evropske industrije v ključnih segmentih IKT;
4. spodbujati razvoj močnih industrij IKT in vsebin ter dobro delujočih trgov;
5. zagotoviti varnost omrežij in informacij, pa tudi zblíževanje in medsebojno povezanost za vzpostavitev informacijskega območja brez meja;
6. spodbujati širitev širokopasovnih mrež, tudi na slabo pokrite regije, ter tako razvijati ekonomijo znanja.

Glej tudi integrirano smernico „Spodbujanje prožnosti v povezavi z varnostjo zaposlitve in zmanjševanje segmentacije trgov dela, ob upoštevanju vloge socialnih partnerjev“ (št. 21).

Za krepitev konkurenčne prednosti evropske industrijske baze

Močna industrijska baza je bistvenega pomena za evropsko gospodarstvo. Konkurenčnost EU je odvisna od sposobnosti gospodarstva, da preusmeri dejavnosti v sektorje z višjo produktivnostjo. Pristop, ki povezuje politike inovacij in zaposlovanja ter regionalne in druge politike, podpira nadgradnjo industrijske baze EU.

Da bi Evropa okrepila in ohranila vodilni položaj na področju gospodarstva in tehnologije, mora povečati svojo zmogljivost za razvoj in trženje novih tehnologij, vključno z IKT in okoljskimi tehnologijami. Treba je analizirati in izkoristiti medsebojno dopolnjevanje ob skupnem spopadanju z izzivi na področju raziskav, ureditve in financiranja na evropski ravni, kjer posamezne države članice zaradi obsega ali področja uporabe ne morejo same odpraviti tržnih pomanjkljivosti. EU še vedno ni uspelo popolnoma izkoristiti svojega tehnološkega potenciala. Združevanje evropske odličnosti, oblikovanje partnerstev med javnim in zasebnim sektorjem ter sodelovanje med državami članicami, pri čemer ima družba večje koristi kot zasebni sektor, bodo pomagali izkoristiti ta potencial.

Smernica št. 10. Za okrepitev konkurenčne prednosti svoje industrijske baze Evropa potrebuje trdno industrijsko strukturo na vsem svojem ozemlju. Nujno izvajanje sodobne in dejavne industrijske politike pomeni, da je treba okrepiti konkurenčno prednost industrijske baze, tudi s prispevanjem k privlačnim okvirnim pogojem za proizvodnjo in storitve, hkrati pa zagotavljati dopolnjevanje ukrepov na nacionalni, nadvladalni in evropski ravni. Države članice morajo:

1. najprej opredeliti dodano vrednost in dejavnike konkurenčnosti v ključnih industrijskih sektorjih ter se spopasti z izzivi, ki jih prinaša globalizacija;

2. se posvetiti tudi razvoju novih tehnologij in trgov.

(a) To pomeni predvsem, da se morajo zavezati k spodbujanju novih tehnoloških pobud, ki temeljijo na partnerstvu med javnim in zasebnim sektorjem ter sodelovanju med državami članicami, kar pomaga odpravljati resnične tržne pomanjkljivosti.

(b) To pomeni tudi vzpostavljanje in razvoj mrež regionalnih ali lokalnih grozdov v EU z večjim sodelovanjem MSP.

Glej tudi integrirano smernico „Izboljšanje ujemanja s potrebami trga dela“ (št. 20).

Spodbujanje trajnostne uporabe virov

Trajen uspeh Unije je odvisen tudi od reševanja vrste težav na področju virov in okolja, ki bodo ovirale prihodnji razvoj, če ne bodo odpravljene. Glede na dogajanje v zadnjem času se poudarja pomen učinkovite rabe energije in zmanjšanja občutljivosti evropskega gospodarstva na nihanja cen nafte. Potreben je integriran pristop k politiki na področju podnebja in energije za večjo varnost oskrbe, zagotavljanje konkurenčnosti gospodarstva EU in cenovno dostopne energije ter boj proti podnebnim spremembam. Države članice in Skupnost morajo prispevati k doseganju ciljev EU, da se do leta 2020 zmanjšajo emisije toplogrednih plinov za vsaj 20 %, doseže 20-odstotni delež obnovljivih energij, energetska učinkovitost pa se izboljša za 20 %. Države članice se morajo še naprej bojevati proti podnebnim spremembam, da se temperatura na svetovni ravni ne bi dvignila za več kot 2 °C nad predindustrijske vrednosti, hkrati pa naj cilje iz Kjotskega protokola uresničujejo na stroškovno učinkovit način. Države članice

morajo preprečiti izgubljanje biotske raznovrstnosti od sedaj do leta 2010, zlasti z vključevanjem te zahteve v druge politike ob upoštevanju pomena biotske raznovrstnosti za nekatere gospodarske sektorje. V tem okviru imajo ključno vlogo tržno zasnovani instrumenti, tako da cene bolje izražajo okoljsko škodo in socialne stroške. Spodbujanje razvoja in uporabe okolju prijaznih tehnologij, usmeritev v „zelena“ javna naročila, pri čemer se še posebej upoštevajo MSP, in ukinitvev okolju škodljivih subvencij ter drugi instrumenti politike lahko izboljšajo inovacijsko uspešnost in povečajo prispevek k trajnostnemu razvoju. Gospodarske družbe EU so na primer med vodilnimi v svetu, kar zadeva razvoj novih tehnologij obnovljive energije. Glede na nenehen pritisk na zviševanje cen energije in vedno večje podnebne grožnje je pospeševanje izboljšav na področju učinkovite rabe energije pomembno zlasti kot prispevek k rasti in trajnostnemu razvoju.

Smernica št. 11. Za spodbujanje trajnostne uporabe virov in krepitev medsebojnega dopolnjevanja varovanja okolja in gospodarske rasti morajo države članice:

1. dati prednost učinkoviti rabi energije in soproizvodnji, razvoju trajnostnih energij, vključno z obnovljivimi energijami, ter hitremu širjenju okolju prijaznih in ekološko učinkovitih tehnologij (a) na notranjem trgu, zlasti na področju transporta in energije, med drugim zaradi zmanjšanja občutljivosti evropskega gospodarstva na nihanje cen nafte, in (b) na preostali svet kot sektor z velikim izvoznim potencialom;

2. spodbujati razvoj sredstev za vračunavanje zunanjih okoljskih stroškov in ločevanje gospodarske rasti od poslabšanja okolja. Uresničevanje teh prednostnih nalog mora biti usklajeno z veljavno zakonodajo Skupnosti ter z ukrepi in instrumenti, predlaganimi v akcijskem načrtu za okoljske tehnologije (ETAP), med drugim (a) z uporabo tržno zasnovanih instrumentov, (b) s skladi za tvegane naložbe in financiranjem dejavnosti na področju R&R, (c) z vzpodbujanjem trajnostnih vzorcev proizvodnje in porabe, vključno z usmeritvijo v „zelena“ javna naročila, (d) s posvečanjem posebne pozornosti MSP in (e) z reformo subvencij, ki imajo znaten negativen učinek na okolje in so nezdržljive s trajnostnim razvojem, da se jih postopno odpravi;

3. stremeti k cilju, da se prepreči izgubljanje biotske raznovrstnosti od sedaj do leta 2010, zlasti z vključevanjem te zahteve v druge politike ob upoštevanju pomena biotske raznovrstnosti za nekatere gospodarske sektorje;

4. nadaljevati boj proti podnebnim spremembam, pri čemer cilje iz Kjotskega protokola uresničujejo na stroškovno učinkovit način, zlasti kar zadeva MSP.

Glej tudi integrirano smernico „Spodbujanje učinkovitega dodeljevanja sredstev, usmerjenega v rast in zaposlovanje“ (št. 3).

B.2 Spreminjanje Evrope v privlačnejši kraj za naložbe in delo

Privlačnost Evropske unije za naložbe je med drugim odvisna od velikosti in odprtosti njenih trgov, njenega zakonodajnega okolja, kakovosti njene delovne sile in infrastrukture.

Širjenje in poglobljanje notranjega trga

Medtem ko je notranji trg za blago sorazmerno dobro povezan, so trgi storitev pravno ali dejansko še vedno precej razdrobljeni. Celovito in pravočasno izvajanje direktive o storitvah bo pomemben korak k vzpostavitvi popolnoma delujočega notranjega trga storitev. Odstranitev ovir z zmanjšanjem upravne obremenitve za čezmejne dejavnosti bo prispevala k

izkoriščanju potenciala storitvenega sektorja v Evropi. Nazadnje bi popolna vključitev finančnih trgov dvignila donos in zaposlovanje, saj bi omogočila učinkovitejšo razporeditev kapitala in ustvarila boljše pogoje za finančno poslovanje podjetij.

Nadaljnje izboljševanje prenosa direktiv o notranjem trgu mora ostati prednostna naloga, da se izkoristijo ugodnosti enotnega evropskega trga. Poleg tega se direktive pogosto uporabljajo ali izvajajo napačno, kot kaže veliko število postopkov za ugotavljanje kršitev, ki jih je sprožila Komisija. Države članice morajo izboljšati sodelovanje med sabo in s Komisijo in tako zagotoviti, da bodo njihovi državljani in podjetja v celoti deležni vseh prednosti zakonodaje o notranjem trgu. Marsikaj je na primer še mogoče izboljšati v praksah javnih naročil. Takšno izboljšanje bi se izrazilo s povečanjem deleža objavljenih javnih naročil. Večja odprtost javnih naročil bi pomenila tudi precejšnje proračunske prihranke za države članice.

Smernica št. 12. Za razširitev in poglobitev notranjega trga morajo države članice:

1. pospešiti prenos direktiv o notranjem trgu;
2. dati prednost strožjemu in boljšemu uresničevanju zakonodaje o notranjem trgu;
3. odpraviti preostale ovire za čezmejne dejavnosti;
4. učinkovito uporabljati pravila EU glede javnih naročil;
5. spodbujati v celoti delujoč notranji trg storitev, pri tem pa ohraniti evropski socialni model;
6. pospešiti integracijo finančnih trgov z doslednim in skladnim izvajanjem ter izvrševanjem akcijskega načrta na področju finančnih storitev.

Glej tudi integrirano smernico „Izboljšanje ujemanja s potrebami trga dela“ (št. 20).

Zagotavljanje odprtih in konkurenčnih trgov v Evropi in zunaj nje

Odprt svetovni trgovinski sistem je bistvenega pomena za EU. Kot vodilni sili na področju trgovine in vlaganja nam naša odprtost omogoča cenejše proizvodne dejavnike za industrijo, nižje cene za potrošnike, konkurenčno spodbudo za podjetja in nove naložbe. Hkrati je pomembno, da EU izkoristi svoj vpliv pri mednarodnih pogajanjih in si prizadeva za odprtost drugih. EU si zato še vedno prizadeva za nadaljnje odstranjevanje ovir za trgovino in naložbe in se bo bojevala proti nepoštenim trgovinskim praksam, naložbam in izkrivljanju konkurence.

Politika konkurence ima ključno vlogo pri zagotavljanju enakih konkurenčnih pogojev za podjetja v EU. Lahko je koristna tudi pri pregledu širšega zakonodajnega okvira pri trgih, da bi se uveljavili pogoji, ki bi podjetjem omogočili učinkovito konkurenco. Nadaljnje odpiranje evropskih trgov konkurenci je mogoče doseči z znižanjem splošne ravni preostale državne pomoči. Hkrati s tem premikom je treba preusmeriti preostalo državno pomoč v podporo nekaterim horizontalnim ciljem. To je omogočil pregled pravil glede državnih pomoči.

Strukturne reforme, ki olajšajo vstop na trg, so še zlasti učinkovite za povečanje konkurence. Te bodo imele predvsem pomemben vpliv na trgih, ki so jih prej pred konkurenco varovali protikonkurenčno ravnanje, obstoj monopolov, pretirana regulacija (dovoljenja, licence,

minimalne kapitalske zahteve, zakonske ovire, odpiralni čas trgovin, s predpisi urejene cene ipd. lahko na primer ovirajo razvoj učinkovitega konkurenčnega okolja) ali trgovinska zaščita.

Izvajanje že dogovorjenih ukrepov za uvedbo konkurence na področju mrežnih gospodarskih panog (na področjih električne energije in plina, transporta, telekomunikacij in poštne storitve) bi moralo prispevati k splošno nižjim cenam in večji izbiri, pri tem pa vsem državljanom zagotoviti storitve splošnega gospodarskega pomena. Organi za konkurenco in regulativni organi morajo zagotoviti konkurenco na liberaliziranih trgih. Zagotovljena mora biti visoka kakovost storitev splošnega gospodarskega pomena po dostopni ceni.

Usposobljeni potrošniki, ki ozaveščeno izbirajo, bodo hitreje nagradili učinkovite izvajalce. Treba si je dodatno prizadevati za boljše izvrševanje potrošniške zakonodaje, ki krepi vlogo potrošnikov in odpira notranji trg močnejši konkurenci na maloprodajni ravni.

Odprtost navzven za trgovino in naložbe je zaradi povečanega obsega izvoza in uvoza pomembna spodbuda za rast in zaposlovanje in lahko okrepi strukturne reforme. Odprt in močan sistem pravil svetovne trgovine je za evropsko gospodarstvo bistvenega pomena. Uspešen zaključek ambicioznega in uravnoveženega sporazuma v okviru kroga pogajanj v Dohi in tudi napredek pri dvostranskih in regionalnih sporazumih o prosti trgovini bi morala povečati odprtost trgov, kar zadeva trgovino in naložbe, in s tem prispevati k večji potencialni rasti.

Smernica št. 13. Za zagotovitev odprtih in konkurenčnih trgov v Evropi in zunaj nje ter izkoriščanje ugodnosti globalizacije morajo države članice kot prednostno nalogo obravnavati:

1. odpravo zakonodajnih, trgovinskih in drugih ovir, ki neprimerno omejujejo konkurenco;
2. učinkovitejše uveljavljanje politike konkurence;
3. selektivni pregled trgov in predpisov, s čimer bi organi za konkurenco in regulativni organi odkrivali in odstranjevali ovire za konkurenco in vstop na trg;
4. zmanjšanje državne pomoči, ki izkrivlja konkurenco;
5. v skladu z okvirom Skupnosti preusmeritev pomoči v podporo nekaterim horizontalnim ciljem, kot so na primer raziskave in inovacije ter optimizacija človeškega kapitala, in dobro znanim tržnim pomanjkljivostim;
6. spodbujanje odprtosti navzven, tudi na večstranski ravni;
7. dosledno izvajanje dogovorjenih ukrepov za uvedbo konkurence na področju mrežnih gospodarskih panog in tako zagotoviti učinkovito konkurenco na povezanih trgih po vsej Evropi. Hkrati ima zagotavljanje učinkovitih storitev splošnega gospodarskega pomena po dostopnih cenah pomembno vlogo v konkurenčnem in dinamičnem gospodarstvu.

Izboljšanje evropske in nacionalne ureditve

Tržna ureditev je bistvenega pomena za oblikovanje okolja, v katerem se lahko izvajajo poslovne transakcije po konkurenčnih cenah. Uporablja se tudi za odpravljanje tržnih pomanjkljivosti ali za zaščito tržnih udeležencev. Vendar lahko skupni učinek zakonodaje in ureditve povzroči precejšnje gospodarske stroške. Zato je pomembno, da je zakonodaja

premišljena in sorazmerna ter da se redno pregleduje. Kakovost evropskega in nacionalnega zakonodajnega okolja je odvisna od skupne zavezanosti in deljene odgovornosti na ravni EU in držav članic.

V EU se je začel uveljavljati koncept boljše pravne ureditve. V okviru pristopa Komisije za boljšo pravno ureditev se natančno ocenijo ekonomski, socialni in okoljski učinki nove ali revidirane zakonodaje, da bi se tako opredelile morebitne sporazumne rešitve in sinergije med različnimi cilji politik. Poleg tega se prouči, ali je veljavno pravno ureditev mogoče poenostaviti, tudi kar zadeva upravnih obremenitev, in se oceni njen učinek na konkurenčnost. Dogovorjen je bil tudi skupen pristop pri izračunavanju upravnih stroškov nove in obstoječe zakonodaje ter zastavljen ambiciozen cilj, da se obremenitve zaradi zakonodaje EU in njenega prenosa na nacionalno raven do leta 2012 zmanjšajo za 25 %.

Države članice si morajo zastaviti enako ambiciozne cilje za zmanjšanje upravnih obremenitev, ki izhajajo iz vseh ravni nacionalne zakonodaje. Na splošno morajo države članice sprejeti celovito in jasno izboljšano strategijo glede pravne ureditve, vključno z ustreznimi institucionalnimi strukturami, orodjem za spremljanje in sredstvi. Države članice morajo sistematično oceniti stroške in prednosti zakonodajnih pobud in revizij. Izboljšati morajo kakovost pravne ureditve, hkrati pa ohraniti svoje cilje in poenostaviti veljavno zakonodajo. Obširno se morajo posvetovati glede stroškov in koristi zakonodajnih pobud, zlasti kadar to pomeni sporazumne rešitve med različnimi cilji politik. Države članice morajo poleg tega zagotoviti, da se v celoti obravnavajo tudi ustrezne nadomestne možnosti za pravno ureditev. To je še zlasti pomembno za mala in srednja podjetja (MSP), ki imajo običajno zgolj omejena sredstva za uresničevanje predpisanih zahtev, ki jih nalagata zakonodaja Skupnosti in nacionalna zakonodaja. Zato je treba predvsem proučiti, ali je mogoče MSP v celoti ali delno izvzeti iz upravnih zahtev.

Smernica št. 14. Za ustvarjanje bolj konkurenčnega poslovnega okolja in spodbujanje zasebne pobude z boljšo ureditvijo morajo države članice:

1. zmanjšati upravno obremenitev podjetij, predvsem MSP in novih podjetij;
2. izboljšati kakovost obstoječih in novih predpisov, hkrati pa ohraniti njihove cilje s sistematično in dosledno oceno njihovih ekonomskih, socialnih (vključno z zdravstvenimi) in okoljskih učinkov, pri tem pa upoštevati in natančneje ocenjevati upravno obremenitev, povezano z ureditvijo, ter učinek na konkurenčnost, tudi kar zadeva izvrševanje;
3. spodbujati podjetja pri razvijanju njihove družbene odgovornosti.

Evropa mora učinkoviteje spodbujati svoj podjetniški zagon in potrebuje več novih podjetij, ki se bodo pripravljena lotiti ustvarjalnih ali inovativnih podvigov. Podpreti je treba učenje o podjetništvu na vseh stopnjah šolanja in usposabljanja ter zagotoviti ustrezna strokovna znanja. Idejo podjetništva je treba vključiti v proces vseživljenjskega učenja že v šoli. Treba je spodbujati partnerstva z gospodarskimi družbami. Ustanavljanje in rast podjetij se lahko spodbudita z izboljšanim dostopom do financiranja in krepitvijo gospodarskih spodbud. V to so lahko vključeni prilagajanje davčnih sistemov, da nagrajujejo uspeh, zmanjševanje stroškov dela, ki ne spadajo v plačo, in zmanjševanje upravnih obremenitev za nova podjetja, zlasti z zagotovitvijo ustreznih podpornih storitev za podjetja (predvsem za mlade podjetnike) in vzpostavljanjem enotnih kontaktnih točk. Predvsem je treba poudariti lažji prenos lastništva in izboljšanje postopkov sanacije in prestrukturiranja, zlasti z učinkovitejšimi zakoni o

stečaju. Uresničevanje predlogov bo del „Zakona o malih podjetjih“ za EU, ki je v pripravi, in bo prispevalo k izkoriščanju potenciala MSP, kar zadeva rast in delovna mesta.

Smernica št. 15. Za spodbujanje podjetniške kulture in ustvarjanje podpornega okolja za MSP morajo države članice:

1. izboljšati dostop do finančnih sredstev za spodbujanje njihovega ustanavljanja in rasti, predvsem z mikro posojili in drugimi oblikami tveganega kapitala;
2. okrepiti gospodarske pobude, vključno s poenostavitvijo davčnih sistemov in zmanjševanjem stroškov dela, ki ne spadajo v plačo;
3. okrepiti inovacijski potencial MSP;
4. zagotoviti ustrezne podporne storitve, na primer vzpostavljanje kontaktnih točk na enem mestu in spodbujanje nacionalnih podpornih mrež za podjetja, da bi pospešile njihovo ustanavljanje in rast v skladu z listino o malih podjetjih. Poleg tega morajo države članice okrepiti podjetniško izobraževanje in usposabljanje za MSP. Morajo tudi olajšati prenos lastništva, po potrebi posodobiti zakone o stečaju in izboljšati postopke sanacije in prestrukturiranja.

Glej tudi integrirane smernice „Spodbujanje učinkovitega dodeljevanja sredstev, usmerjenega v rast in zaposlovanje“ (št. 3) in „Spodbujanje vseh oblik inovacij“ (št. 8 ter št. 23 in 24).

Širitev in izboljševanje evropske infrastrukture

Sodobna infrastruktura je pomemben dejavnik, ki vpliva na privlačnost krajev. Omogoča mobilnost oseb, blaga in storitev po vsej Uniji. Sodobna prometna in energetska infrastruktura ter infrastruktura elektronskih komunikacij so pomembni dejavniki lizbonske strategije. Z znižanjem prevoznih stroškov in razširitvijo trgov medsebojno povezana in medobratovalna vseevropska omrežja pomagajo pospeševati mednarodno trgovino in spodbujajo dinamiko notranjega trga. Poleg tega liberalizacija evropskih mrežnih gospodarskih panog spodbuja konkurenco in povečuje učinkovitost v teh sektorjih.

Kar zadeva prihodnje naložbe v evropsko infrastrukturo, morajo biti prednostne naloge izvedba tridesetih prednostnih transportnih projektov, ki sta jih Parlament in Svet opredelila v smernicah za vseevropsko prometno omrežje, zaključek pripravljenih čezmejnih projektov za transport, obnovljivo energijo in širokopasovne komunikacije in raziskave (opredeljenih v okviru Evropske pobude za rast) ter izvedba transportnih projektov, ki jih podpira Kohezijski sklad. Rešiti je treba tudi infrastrukturna ozka grla znotraj držav. Ustrezni cenovni sistemi infrastrukture lahko prispevajo k učinkoviti uporabi infrastrukture in oblikovanju trajnostnega ravnovesja med načini prevoza.

Smernica št. 16. Za širitev, izboljšanje in povezovanje evropske infrastrukture ter dokončanje prednostnih čezmejnih projektov, katerih cilj je zlasti tesneje povezati nacionalne trge v razširjeni EU, morajo države članice:

1. ustvariti ustrezne pogoje za prometno in energetska infrastrukturo ter infrastrukturo informacijsko-komunikacijskih tehnologij, ki bodo učinkovito izkoriščale sredstva, pri čemer imajo prednost tiste, ki so vključene v vseevropska prometna omrežja, in sicer z dopolnjevanjem mehanizmov Skupnosti, zlasti pa z vključevanjem na čezmejnih območjih in

obrobnih regijah, kar je nujni pogoj za uspešno uvedbo konkurence na področju mrežnih gospodarskih panog;

2. obravnavati razvoj partnerstev med javnim in zasebnim sektorjem;

3. proučiti uvedbo ustreznih cenovnih sistemov infrastrukture ter tako zagotoviti učinkovito uporabo infrastruktur in oblikovanje trajnostnega ravnovesja med načini prevoza, pri čemer se poudarjajo spremembe in inovacije na področju tehnologije ter upoštevajo okoljski stroški in vpliv na rast.

Glej tudi integrirano smernico „Spodbujanje širjenja in učinkovita uporaba IKT ter izgradnja vseobsegajoče informacijske družbe“ (št. 9).

Del 2

Smernice zaposlovanja (2008–2010)

Predlog

ODLOČBA SVETA

**o smernicah za politike zaposlovanja držav članic
(na podlagi člena 128 Pogodbe ES)**

Predlog
ODLOČBA SVETA

**o smernicah za politike zaposlovanja držav članic
(na podlagi člena 128 Pogodbe ES)**

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 128(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije¹,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta²,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora³,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij⁴,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju naslednjega:

1. Reforma lizbonske strategije leta 2005 je poudarila gospodarsko rast in delovna mesta. Smernice zaposlovanja kot del evropske strategije zaposlovanja in širše smernice ekonomskih politik so bile sprejete kot integriran sveženj⁵, pri čemer ima evropska strategija zaposlovanja vodilno vlogo pri izvajanju ciljev lizbonske strategije glede zaposlovanja in trga dela.
2. Pregled nacionalnih programov reform držav članic iz letnega poročila Komisije o napredku in skupnega poročila o zaposlovanju kaže, da si morajo države članice še naprej prizadevati za obravnavo naslednjih prednostnih področij:
  - spodbuditi več ljudi, da se zaposlijo in ohranijo zaposlitev, povečati ponudbo delovne sile in posodobiti sisteme socialne zaščite,
  - izboljšati prilagodljivost delavcev in podjetij ter
  - povečati vlaganja v človeški kapital z boljšim izobraževanjem in usposabljanjem.

---

¹ UL C ..., ..., str. .

² UL C ..., ..., str. .

³ UL C ..., ..., str. .

⁴ UL C ..., ..., str. .

⁵ UL L 205, 6.8.2005, str. 21 (smernice zaposlovanja) in str. 28 (širše smernice ekonomskih politik).

3. Glede na pregled nacionalnih programov reform, ki ga je opravila Komisija, in sklepe Evropskega sveta se je treba osredotočiti na učinkovito in pravočasno izvajanje, pri čemer se je treba posvetiti zlasti dogovorjenim količinskim ciljem in merilom uspešnosti, v skladu s sklepi Evropskega sveta.
4. Smernice zaposlovanja veljajo tri leta, v vmesnem obdobju do leta 2010 pa mora ostati njihovo posodabljanje strogo omejeno.
5. Države članice morajo upoštevati smernice zaposlovanja pri uporabi načrtovanih finančnih sredstev Skupnosti, zlasti iz Evropskega socialnega sklada.
6. Glede na integrirano naravo svežnja smernic bi morale države članice v celoti izvajati širše smernice ekonomskih politik –

SPREJEL NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Sprejmejo se smernice politik zaposlovanja držav članic, kakor so določene v Prilogi.

Člen 2

Smernice se upoštevajo pri politikah zaposlovanja držav članic, o čemer se poroča v nacionalnih programih reform.

Člen 3

Ta odločba je naslovljena na države članice.

V Bruslju,

*Za Svet
Predsednik*

PRILOGA

Smernice za politike zaposlovanja držav članic: spodbujanje evropskega socialnega modela

Države članice v sodelovanju s socialnimi partnerji izvajajo politike za uresničevanje ciljev in prednostnih nalog za spodaj opredeljene ukrepe, da bi s številčnejšimi in boljšimi delovnimi mesti podprli vključujoč trg dela. Ob upoštevanju lizbonske strategije in skupnih socialnih ciljev politike držav članic na uravnotežen način spodbujajo:

- *polno zaposlenost*: za trajno gospodarsko rast in krepitev socialne kohezije je bistveno doseči polno zaposlenost ter zmanjšati brezposelnost in neaktivnost, tako da se povečata povpraševanje po delovni sili in njena ponudba s celovitim pristopom prožne varnosti. Za to so potrebne politike, ki hkrati obravnavajo prožnost trgov dela, organizacijo dela in odnos med delavci in delodajalci ter varnost zaposlitve in socialno varnost;
- *izboljševanje kakovosti in produktivnosti dela*: prizadevanja za dvig stopnje zaposlenosti so povezana z izboljševanjem privlačnosti delovnih mest, kakovosti dela, rasti produktivnosti dela, zmanjševanjem segmentacije in deleža zaposlenih revnih oseb. V celoti je treba izkoristiti sinergije med kakovostjo dela, produktivnostjo in zaposlovanjem;
- *krepitev socialne in ozemeljske kohezije*: potrebni so odločni ukrepi za krepitev in povečevanje socialne vključenosti, boj proti revščini, zlasti otroški, preprečevanje izključenosti s trga dela, podpiranje vključevanja pri zaposlovanju prikrajšanih oseb ter zmanjševanje regionalnih razlik, kar zadeva zaposlovanje, brezposelnost in produktivnost dela, predvsem v regijah, ki zaostajajo. Potrebno je okrepljeno vzajemno delovanje z odprto metodo usklajevanja na področju socialne zaščite in socialne vključenosti.

Za napredek so ključni enake možnosti in boj proti diskriminaciji. Pri izvajanju vseh ukrepov je treba zagotoviti upoštevanje načela enakosti spolov in vzpodbujati enakost spolov. Posebno pozornost je treba posvetiti tudi občutnemu zmanjšanju vseh razlik, povezanih s spolom, na trgu dela v skladu z Evropskim paktom za enakost med spoloma. Državam članicam bo to pomagalo pri spopadanju z demografskim izzivom. V okviru novega medgeneracijskega pristopa je treba posebno pozornost posvetiti položaju mladih z izvajanjem Evropskega pakta za mlade in spodbujanju dostopa do zaposlitve v celotnem aktivnem obdobju. Posebno pozornost je treba posvetiti tudi občutnemu znižanju razlik glede zaposlenosti prikrajšanih oseb, vključno z invalidi, ter med državljani tretjih držav in državljani EU, v skladu katerimi koli nacionalnimi cilji.

Države članice si morajo prizadevati za aktivno socialno vključevanje vseh oseb s spodbujanjem udeležbe delovne sile in se bojevati proti revščini in izključenosti oseb in skupin, ki so najbolj potisnjene na rob družbe.

Pri ukrepanju morajo države članice zagotoviti dobro upravljanje politik zaposlovanja in socialnih politik ter medsebojno krepitev pozitivnega razvoja na ekonomskem, delovnem in socialnem področju. Oblikovati morajo široko partnerstvo za spremembe, v katerega bodo čim bolj vključena parlamentarna telesa in interesne skupine, tudi na regionalni in lokalni ravni, ter organizacije civilne družbe. Evropski in nacionalni socialni partnerji morajo imeti

osrednjo vlogo. Številne cilje in merila uspešnosti, ki so bili določeni na ravni EU v okviru Evropske strategije zaposlovanja v sklopu smernic za leto 2003, je treba še naprej spremljati s kazalniki in preglednicami dosežkov. Države članice so tudi pozvane, naj spremljajo socialni učinek reform in opredelijo svoje zaveze in cilje, pri katerih jih morajo upoštevati, ter na ravni EU sprejeta priporočila za posamezne države.

Za dobro upravljanje je potrebna tudi večja učinkovitost pri dodeljevanju upravnih in finančnih sredstev. V soglasju s Komisijo si morajo države članice prizadevati za pridobivanje sredstev iz strukturnih skladov, zlasti Evropskega socialnega sklada, za uresničevanje Evropske strategije zaposlovanja in socialnih ciljev Unije ter poročati o sprejetih ukrepih. Posebno pozornost je treba nameniti krepitvi institucionalnih in upravnih zmogljivosti v državah članicah.

Smernica št. 17. Izvajanje politike zaposlovanja, usmerjene v doseganje polne zaposlenosti, izboljšanje kakovosti in produktivnosti dela ter krepitev socialne in teritorialne kohezije.

Politike morajo do leta 2010 prispevati k uresnitvi 70-odstotne skupne povprečne stopnje zaposlenosti v Evropski uniji, najmanj 60-odstotne za ženske in 50-odstotne za starejše delavce (55 do 64 let) ter k zmanjšanju brezposelnosti in neaktivnosti. Države članice morajo razmisliti o določitvi nacionalnih ciljnih stopenj zaposlenosti.

Pri doseganju teh ciljev je treba ukrepe osredotočiti na naslednje prednostne naloge:

- spodbuditi več ljudi, da se zaposlijo in ohranijo zaposlitev, povečati ponudbo delovne sile in posodobiti sisteme socialne zaščite,
- izboljšati prilagodljivost delavcev in podjetij,
- povečati naložbe v človeški kapital z boljšim izobraževanjem in usposabljanjem.

1. Spodbuditi več ljudi, da se zaposlijo in ohranijo zaposlitev, povečati ponudbo delovne sile in posodobiti sisteme socialne zaščite

Dvig stopenj zaposlenosti je najučinkovitejše sredstvo za ustvarjanje gospodarske rasti in spodbujanje socialno vključujočih gospodarstev ob hkratnem zagotavljanju varnostne mreže za osebe, nezmožne za delo. Spodbujanje pristopa k zaposlitvi po življenjskih obdobjih in posodabljanje sistemov socialne zaščite za zagotovitev njihove ustreznosti, finančne vzdržnosti in odzivnosti na spreminjajoče se potrebe v družbi sta vedno bolj potrebna zaradi pričakovanega upada delovno aktivnega prebivalstva. Posebno pozornost je treba nameniti odpravljanju trajnih razlik v zaposlenosti med ženskami in moškimi ter nadaljnemu povečevanju stopenj zaposlenosti starejših delavcev in mladih, kar je del novega medgeneracijskega pristopa, ter spodbujanju dejavnega vključevanja oseb, ki so najbolj izključene s trga dela. Potrebni so tudi odločnejši ukrepi za izboljšanje razmer za mlade na trgu dela in za bistveno zmanjšanje brezposelnosti mladih, ki je v povprečju dvakrat višja od skupne stopnje brezposelnosti.

Oblikovati je treba prave razmere za pospeševanje zaposlovanja, ne glede na to, ali gre za prvo zaposlitev, vrnitev v zaposlitev po premoru ali željo po podaljšanju delovnega življenja. Za pristop prožne varnosti so izredno pomembni kakovost delovnih mest, vključno s plačilom in ugodnostmi, delovni pogoji, dostop do vseživljenjskega učenja in poklicnega napredovanja, prav tako pa tudi podpora in spodbude, ki izhajajo iz sistemov socialne zaščite. Za okrepitev

pristopa k zaposlitvi po življenjskih obdobjih in za spodbujanje usklajenosti med delom in družinskim življenjem so potrebne politike zagotavljanja otroškega varstva. Uporabno merilo uspešnosti je zagotoviti vključenost najmanj 90 % otrok od starosti 3 let do začetka obveznega šolanja in vsaj 33 % otrok do starosti 3 let do leta 2010. Zaradi povečanja povprečne stopnje zaposlenosti staršev, zlasti samohranilcev, so potrebni ukrepi za podporo družinam. Države članice morajo predvsem upoštevati posebne potrebe staršev samohranilcev in družin s številnimi otroki. Poleg tega bi bilo treba za podaljšanje delovnega življenja dvigniti dejansko povprečno upokojitveno starost na ravni Evropske unije ob odhodu s trga dela za pet let do leta 2010 (v primerjavi z 59,9 leta v letu 2001). Države članice morajo tudi zakoniti ukrepe za varovanje zdravja, preprečevanje bolezni in spodbujanje zdravega načina življenja, katerih cilj je zmanjšati obremenitev zaradi bolezni, povečati produktivnost dela in podaljšati delovno življenje.

Uresničevanje Evropskega pakta za mlade mora tudi prispevati k pristopu k zaposlitvi po življenjskih obdobjih, zlasti z olajšanjem prehoda iz izobraževanja na trg dela.

Smernica št. 18. Spodbujanje pristopa k zaposlitvi po življenjskih obdobjih:

- z obnovljenim prizadevanjem za ustvarjanje poti zaposlovanja za mlade in zmanjšanje brezposelnosti mladih v skladu s pozivi Evropskega pakta za mlade,
- z odločnim ukrepanjem za večje sodelovanje žensk na trgu dela in odpravljanje razlik med spoloma pri zaposlovanju, brezposelnosti in plačilu,
- z boljšim usklajevanjem poklicnega in zasebnega življenja ter zagotavljanjem dostopnega in finančno sprejemljivega otroškega varstva in oskrbe za druge vzdrževane člane,
- s podporo za aktivno staranje, vključno z ustreznimi delovnimi razmerami, izboljšanim (poklicnim) zdravstvenim statusom ter primernimi spodbudami za delo in odvracanjem od predčasnega upokojevanja,
- s sodobnimi sistemi socialne zaščite, vključno s pokojninskimi in zdravstvenimi, ob zagotavljanju njihove ustreznosti, finančne vzdržnosti in odzivnosti na spreminjajoče se potrebe, da se spodbudijo udeležba in boljša varnost zaposlitve ter daljše delovno življenje.

Glej tudi integrirano smernico „Ohranitev gospodarske in proračunske vzdržnosti kot podlage za večje zaposlovanje“ (št. 2).

Politike aktivnega vključevanja lahko povečajo ponudbo delovne sile in okrepijo družbeno kohezijo, poleg tega pa so učinkovito orodje za spodbujanje socialnega vključevanja najbolj prikrajšanih posameznikov in njihovega vključevanja na trg dela. Vsem osebam, ki ostanejo brez zaposlitve, je treba v primernem času ponuditi nov začetek. Pri mladih osebah mora biti to obdobje kratko, na primer največ 4 mesece do leta 2010; za odrasle oseba pa največ 12 mesecev. Treba si je prizadevati za politike, katerih cilj je zagotavljanje aktivnih ukrepov na trgu dela za dolgotrajno brezposelne, ob upoštevanju merila uspešnosti za udeležbo, ki znaša 25% do leta 2010. Aktiviranje mora potekati v obliki usposabljanja, preusposabljanja, delovne prakse, zaposlitve ali drugih zaposlitvenih ukrepov, po potrebi v povezavi s stalno pomočjo pri iskanju zaposlitve. Olajšanje dostopa do zaposlitve za iskalce zaposlitve, preprečevanje brezposelnosti in zagotavljanje, da osebe, ki postanejo brezposelne, ostanejo tesno povezane s trgom dela in zaposljive, so izredno pomembni za povečanje udeležbe in boj proti socialni izključenosti. To je tudi skladno s pristopom prožne varnosti. Za uresničitev teh ciljev je treba

odstraniti ovire na trgu dela z zagotavljanjem pomoči pri učinkovitem iskanju zaposlitve, omogočanjem dostopa do usposabljanja in drugih aktivnih ukrepov na trgu dela ter zagotavljanjem cenovno sprejemljivega dostopa do osnovnih storitev in ustreznega obsega minimalnih sredstev za vse. V okviru tega pristopa je treba hkrati zagotoviti, da se delo izplača vsem delavcem, pa tudi odstranjevati pasti brezposelnosti, revščine in neaktivnosti. Posebno pozornost je treba nameniti spodbujanju vključevanja prikrajšanih oseb na trg dela, vključno z delavci z nizko izobrazbo, tudi s širjenjem socialnih storitev in socialnega gospodarstva ter razvijanjem novih zaposlitvenih možnosti za zadovoljevanje skupnih potreb. Še posebej pomembni so boj proti diskriminaciji, spodbujanje dostopa do zaposlitve za invalide ter vključevanje priseljencev in manjšin.

Smernica št. 19. Zagotavljanje vključujočih trgov dela, izboljšanje privlačnosti dela in zagotavljanje, da se iskalcem zaposlitve, tudi prikrajšanim in neaktivnim osebam, izplača delati:

- z aktivnimi in preventivnimi ukrepi na trgu dela, ki vključujejo zgodnje prepoznavanje potreb, pomoč pri iskanju zaposlitve, usmerjanje in usposabljanje kot del osebnih akcijskih načrtov, zagotavljanje socialnih storitev, potrebnih za podporo vključevanju najtežje zaposljivih oseb na trg dela, ter prispevanje k izkoreninjenju revščine,
- s stalnim proučevanjem spodbud in ovir, ki izhajajo iz sistemov davkov in dajatev, vključno z upravljanjem in pogojevanjem dajatev ter z znatnim zmanjšanjem visokih mejnih dejanskih davčnih stopenj, predvsem za tiste z nizkimi prihodki, ob hkratnem zagotavljanju ustrezne ravni socialne zaščite,
- z razvojem novih zaposlitvenih možnosti na področju storitev za posameznike in podjetja, zlasti na lokalni ravni.

Da bi več ljudi našlo boljšo zaposlitev, je treba okrepiti tudi infrastrukturo trga dela na nacionalni ravni in na ravni EU, tudi prek mreže EURES, da bi bolje predvideli in rešili morebitna neskladja. Boljše prehajanje med delovnimi mesti in v zaposlitev je bistven del koncepta prožne varnosti in treba je spodbujati politike za izboljšanje mobilnosti in usklajenosti potreb trga dela. Iskalci zaposlitve na celotnem ozemlju EU morajo imeti dostop do vseh prostih delovnih mest, ki jih objavljajo zavodi za zaposlovanje držav članic. Mobilnost delavcev v Evropi je treba v celoti zagotoviti v okviru pogodb. Na nacionalnih trgih dela je treba popolnoma upoštevati tudi dodatno ponudbo delovne sile, ki je posledica priseljevanja državljanov tretjih držav.

Smernica št. 20. Izboljšanje usklajenosti potreb trga dela:

- s posodobitvijo in okrepitvijo institucij trga dela, zlasti zavodov za zaposlovanje, tudi zato, da se zagotovi večja preglednosti možnosti za zaposlovanje in usposabljanje na nacionalni in evropski ravni,
- z odpravljanjem ovir za mobilnost delavcev po Evropi v okviru Pogodb,
- z boljšim predvidevanjem potreb po strokovni usposobljenosti ter pomanjkanja in ozkih grl na trgu dela,
- z ustreznim upravljanjem ekonomskih migracij.

2. Izboljšati prilagodljivosti delavcev in podjetij

Evropa mora izboljšati svojo sposobnost za predvidevanje, odziv in absorbiranje gospodarskih in socialnih sprememb. Za to so potrebni zaposlovanju prijazno gibanje stroškov dela, sodobne oblike organizacije dela in dobro delujoči trgi dela, ki omogočajo več prožnosti v povezavi z varnostjo zaposlitve, da se zadovoljijo potrebe podjetij in delavcev. To bi moralo prispevati tudi k preprečevanju nastajanja segmentiranih trgov dela in zmanjševanju neprijavljenega dela. Za uspešno spopadanje s temi izzivi je potreben celovit pristop prožne varnosti, ki obsega pogodbene dogovore, vseživljenjsko učenje, aktivno politiko trga dela in sisteme socialne varnosti (glej tudi smernice 18, 19, 23).

V današnjem vedno bolj svetovnem gospodarstvu z odpirajočimi se trgi in nastajanjem vedno novih tehnologij se podjetja in delavci srečujejo s potrebo, pa tudi s priložnostmi, da se prilagodijo. Medtem ko je proces strukturnih sprememb sicer na splošno ugoden za gospodarsko rast in zaposlovanje, pa prinaša tudi spremembe, ki močno posežejo v življenje nekaterih delavcev in podjetij. Podjetja morajo postati bolj prilagodljiva, da se lahko odzivajo na nenadne spremembe v povpraševanju, prilagajajo novim tehnologijam in nenehno uvajajo inovacije, da bi ostala konkurenčna. Odzvati se morajo tudi na vse večjo zahtevo po kakovosti delovnih mest, ki je povezana z osebnimi željami in spremembami v družinskem življenju delavcev, spopasti pa se bodo morala tudi s starajočo se delovno silo in manjšim številom na novo zaposlenih mladih. Za delavce postaja delovno življenje bolj zapleteno, saj postajajo delovni vzorci bolj raznoliki in neredni, v življenjskem ciklusu pa je treba uspešno izpeljati vse več prehodov. Pri hitro spreminjajočih se gospodarstvih morajo biti delavci dobro pripravljeni in zagotovljene jim morajo biti možnosti vseživljenjskega učenja, da se lahko spopadejo z novimi načini dela, vključno s povečano uporabo informacijsko-komunikacijskih tehnologij (IKT), in s spremembami delovnega statusa ter s tem povezanim tveganjem, da lahko začasno izgubijo prihodke, za kar je bolje poskrbljeno z zagotavljanjem ustrezne posodobljene socialne zaščite.

Države članice morajo uresničiti svoje načrte na podlagi skupnih načel, ki jih sprejme Svet. Prožna varnost vključuje štiri bistvene elemente, ki jih je treba upoštevati: prožni in zanesljivi pogodbeni dogovori v okviru sodobnega delovnega prava; kolektivne pogodbe in organizacija dela; celovite strategije vseživljenjskega učenja za zagotavljanje stalne trajne prilagodljivosti in zaposljivosti delavcev, zlasti najranljivejših; učinkovite aktivne politike trga dela, ki ljudem omogočajo, da se spopadejo s hitrimi spremembami, skrajšajo obdobja brezposelnosti in olajšajo prehod k novim zaposlitvam, in sodobni sistemi socialne varnosti, ki zagotavljajo ustrezno dohodkovno podporo ter spodbujajo zaposlovanje in mobilnost na trgu dela (to vključuje širok izbor prejemkov socialnega varstva, nadomestila za brezposelnost, pokojnine in zdravstveno varstvo, ki ljudem pomagajo pri usklajevanju delovnih ter zasebnih in družinskih obveznosti, kot je otroško varstvo). Za širši dostop do zaposlitvenih priložnosti v vsej EU je prav tako potrebna geografska mobilnost.

Smernica št. 21. Spodbujanje prožnosti v povezavi z varnostjo zaposlitve in zmanjševanje segmentacije trgov dela, ob upoštevanju vloge socialnih partnerjev:

- s prilagoditvijo zakonodaje o zaposlovanju in po potrebi s pregledom različnih pogodbenih ureditev in ureditev delovnega časa,
- z urejanjem vprašanja neprijavljenega dela,

- z boljšim predvidevanjem in pozitivnim upravljanjem sprememb, vključno z gospodarskim prestrukturiranjem, predvsem sprememb, povezanih z liberalizacijo trgovine, da se tako kar najbolj zmanjšajo socialni stroški in se olajša prilagajanje,
- s spodbujanjem in razširjanjem inovativnih in prilagodljivih oblik organizacije dela, da se izboljšata kakovost in produktivnost dela, vključno z zdravjem in varnostjo,
- s podporo prehodom v poklicnem statusu, vključno z usposabljanjem, samozaposlitvijo, ustanavljanjem podjetij in geografsko mobilnostjo.

Glej tudi integrirano smernico „Spodbujanje večje skladnosti med makroekonomskimi in strukturnimi politikami ter politikami zaposlovanja“ (št. 5).

Da bi se kar najbolj povečalo odpiranje novih delovnih mest, ohranila konkurenčnost in prispevalo k splošnemu gospodarskemu okviru, morajo biti celotna gibanja plač v skladu z rastjo produktivnosti v gospodarskem ciklusu in izražati stanje na trgu dela. Treba je zmanjšati razliko v plačah med spoloma. Zlasti se je treba osredotočiti na nizko raven plač v poklicih in sektorjih, v katerih ponavadi prevladujejo ženske, in na vzroke, ki so povzročili nižje zaslužke v poklicih in sektorjih, v katerih so ženske postale pomembnejše. Za lažje ustvarjanje novih delovnih mest, zlasti za nizko plačane zaposlitve, bodo morda potrebna tudi prizadevanja za zmanjšanje stroškov dela, ki ne spadajo v plačo, in za pregled davčnega primeža.

Smernica št. 22. Zagotavljanje zaposlovanju prijaznih gibanj stroškov dela in mehanizmov določanja plač:

- s spodbujanjem socialnih partnerjev v okviru njihovih pristojnosti za oblikovanje pravega okvira za pogajanja o plačah, da bi se izrazili izzivi glede produktivnosti in trga dela na vseh ustreznih ravneh in da bi se izognili razlikam v plačah med spoloma,
- s proučitvijo vpliva spremljevalnih stroškov plač na zaposlitev, in po potrebi s prilagajanjem njihove strukture in ravni, zlasti za zmanjšanje davčne obremenitve najnižjih plač.

Glej tudi integrirano smernico „Zagotavljanje, da gibanje plač prispeva k makroekonomski stabilnosti in rasti“ (št. 4).

3. Povečati vlaganje v človeški kapital z boljšim izobraževanjem in usposabljanjem

Evropa mora v človeški kapital vlagati več in bolj učinkovito. Vse preveč ljudem ne uspe vstopiti na trg dela ter na njem napredovati ali ostati, ker niso dovolj ali ustrezno usposobljeni. Da bi EU izboljšala dostop do zaposlitve za moške in ženske vseh starosti, dvignila raven produktivnosti, povečala inovativnost in kakovost pri delu, potrebuje večja in učinkovitejša vlaganja v človeški kapital ter vseživljenjsko učenje v skladu s pojmom prožne varnosti v dobro posameznikov, podjetij, gospodarstva in družbe.

Gospodarstva, ki temeljijo na znanju in storitvah, zahtevajo drugačno strokovno usposobljenost kot pa tradicionalne industrije; gre za strokovna znanja, ki jih je treba zaradi tehnoloških sprememb in inovacij tudi stalno izpopolnjevati. Če delavci želijo obdržati zaposlitev, napredovati in biti pripravljeni za prehajanje in spreminjajoče se trge dela, morajo redno izpopolnjevati in obnavljati strokovna znanja. Produktivnost podjetij je odvisna od oblikovanja in ohranjanja delovne sile, ki se je sposobna prilagajati spremembam. Vlade

morajo zagotoviti, da se izboljša dosežena raven izobrazbe in da mladi pridobijo potrebne ključne sposobnosti v skladu z Evropskim paktom za mlade. Da bi se izboljšale možnosti mladih za vključitev na trg dela, si mora EU mora prizadevati, da delež oseb, ki zgodaj opustijo šolanje doseže povprečno stopnjo v višini največ 10 %; in da do leta 2010 srednjo šolo zaključi vsaj 85 % 22-letnikov. Namen politik bi moralo biti tudi povečanje povprečnega deleža odraslih, za delo sposobnih oseb (starostna skupina od 25 do 64 let) v EU, ki se udeležujejo vseživljenjskega učenja, na najmanj 12,5 %. Mobilizirati je treba vse interesne skupine, da bi razvili in spodbujali ustrezno kulturo vseživljenjskega učenja od najzgodnejšega obdobja. Da bi dosegli bistveno povečanje javnega in zasebnega vlaganja v človeške vire na prebivalca ter zagotovili kakovost in učinkovitost teh vlaganj, je pomembno, da se zagotovi pravična in pregledna delitev stroškov in odgovornosti med vsemi udeleženci ter izboljšajo dokazi o politikah izobraževanja in usposabljanja. Države članice morajo bolje uporabljati strukturne sklade in Evropsko investicijsko banko za vlaganja v izobraževanje in usposabljanje. Da bi države članice dosegle te cilje, morajo izvajati skladne in celovite strategije za vseživljenjsko učenje, ki so se jim zavezale.

Smernica št. 23. Razširjanje in izboljšanje naložb v človeški kapital:

- z vključujočimi politikami izobraževanja in usposabljanja ter ukrepi za bistveno olajšanje dostopa do začetnega poklicnega, srednješolskega in visokošolskega izobraževanja, vključno s pripravnostvom in podjetniškim usposabljanjem,
- z bistvenim zmanjšanjem števila oseb, ki zgodaj opustijo šolanje,
- z učinkovitimi strategijami vsem dostopnega vseživljenjskega učenja v šolah, podjetjih, javnih organih in gospodinjstvih, skladno z evropskimi sporazumi, vključno z ustreznimi spodbudami in mehanizmi delitve stroškov, ob upoštevanju izboljšanja sodelovanja pri stalnem usposabljanju in usposabljanju na delovnem mestu v vseh življenjskih obdobjih, zlasti za nizko izobražene in starejše delavce.

Glej tudi integrirano smernico „Povečanje in izboljšanje naložb v R&R, predvsem v zasebnih podjetjih“ (št. 7).

Zastavljanje ambicioznih ciljev in povečevanje naložb vseh udeležencev ne zadostujeta. Da se zagotovi usklajenost ponudbe in povpraševanja v praksi, morajo biti sistemi vseživljenjskega učenja cenovno ugodni, dostopni in se odzivati na spreminjajoče se potrebe. Prilagajanje in krepitev zmogljivosti sistemov izobraževanja in usposabljanja sta nujna za izboljšanje njihovega pomena za trg dela, njihove odzivnosti na potrebe na znanju temelječega gospodarstva in družbe ter njihove učinkovitosti in pravičnosti. Z uporabo IKT je mogoče izboljšati dostop do učenja in ga ustrezneje prilagoditi potrebam delodajalcev in delojemalcev. Potrebna je tudi večja mobilnost na področju dela in izobraževanja za širši dostop do zaposlitvenih priložnosti v vsej EU. Treba je odpraviti preostale ovire za mobilnost na evropskem trgu dela, zlasti tiste, ki so povezane s priznavanjem, preglednostjo in uporabo kvalifikacij ter učnih rezultatov, predvsem z izvajanjem Evropskega kvalifikacijskega okvira. Pomembna bo uporaba dogovorjenih evropskih instrumentov in sklicevanj v podporo reformam nacionalnih sistemov izobraževanja in usposabljanja, kakor je določeno v delovnem programu „Izobraževanje in usposabljanje 2010“.

Smernica št. 24. Prilagajanje sistemov izobraževanja in usposabljanja novim zahtevam glede usposobljenosti:

- s povečevanjem in zagotavljanjem privlačnosti, odprtosti in standardov kakovosti izobraževanja in usposabljanja, večjo ponudbo priložnosti za izobraževanje in usposabljanje ter zagotavljanjem prožnih oblik učenja ter večjimi možnostmi za mobilnost študentov in pripravnikov,
- z lažanjem in večanjem raznolikosti dostopa vseh do izobraževanja, usposabljanja in znanja z organizacijo delovnega časa, storitvami v podporo družinam, poklicnim usmerjanjem in, če je to primerno, z novimi oblikami delitve stroškov,
- z odzivanjem na nove poklicne potrebe, ključne sposobnosti in prihodnje zahteve po strokovnih znanjih, tako da se izboljšajo opredelitev in preglednost kvalifikacij, njihovo učinkovito priznavanje ter potrjevanje neformalnega in priložnostnega učenja.